

IHMISEN LUONTOSUHTEEN
KORJAUKSEN KAUDET
LUONNONSUOJELUSTA PLANETAARISEEN
POLITIikkaAN

SAULI ROUHINEN, YTT, PUHEENJOHTAJA
EKOSÄÄTIÖ, KESTÄVYYSVANHIMMAT

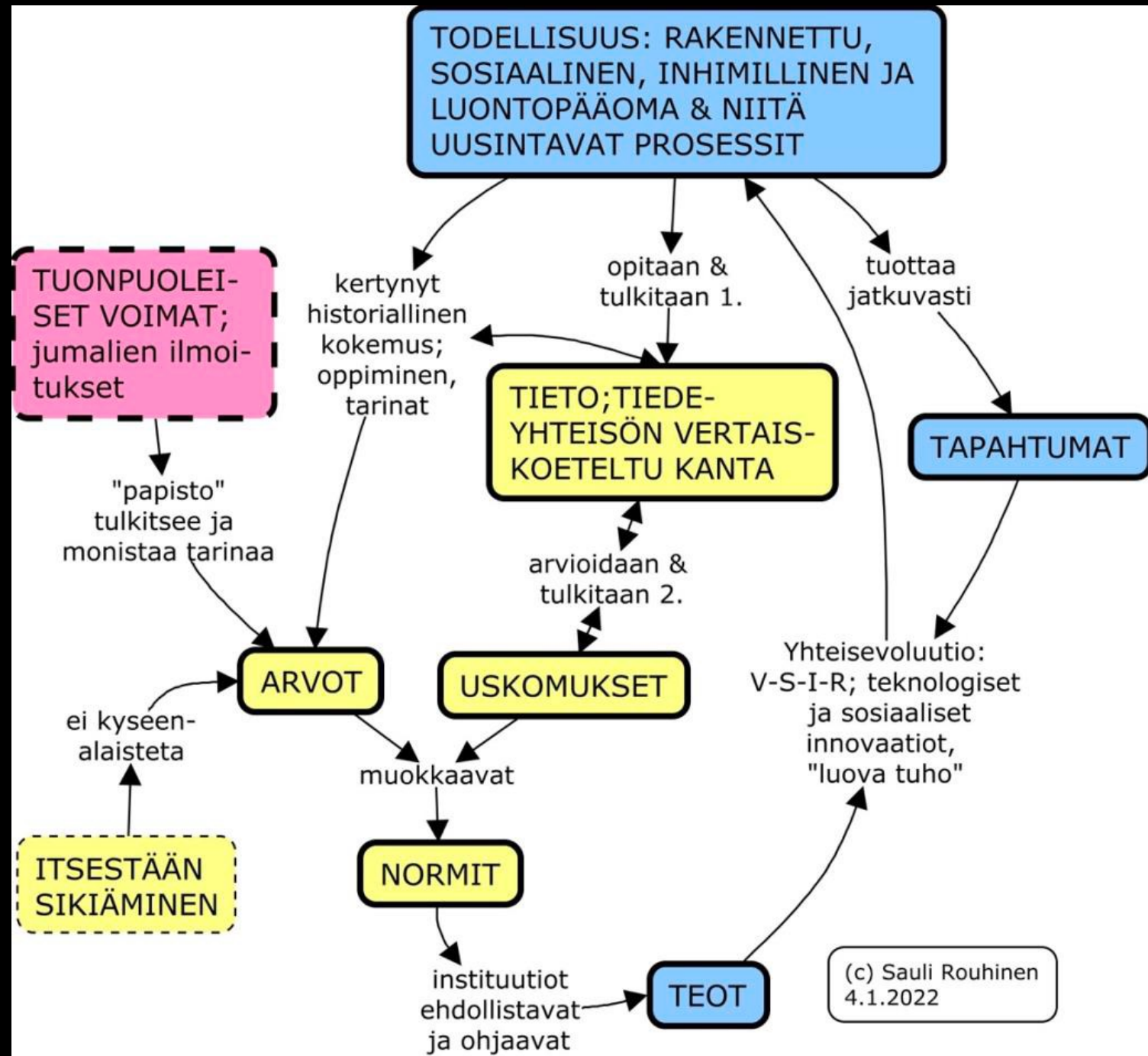


Miten kuvata luontosuhteemme hallinnan kausia? Historiallinen, ajallinen muutos, kaipaa selityslogiikkaa – yhtenä vahvana ehdokkaana

yhteisevoluutio (J. van den Bergh).

Ohessa yleinen käsitekartta, innoittajana Yrjö Ahmavaaran historiallis-materiaalinen ajatusmalli


(Yhteiskuntakybernetiikka, 1976)



(c) Sauli Rouhinen
4.1.2022

IHMISEN LUONTOSUHDE

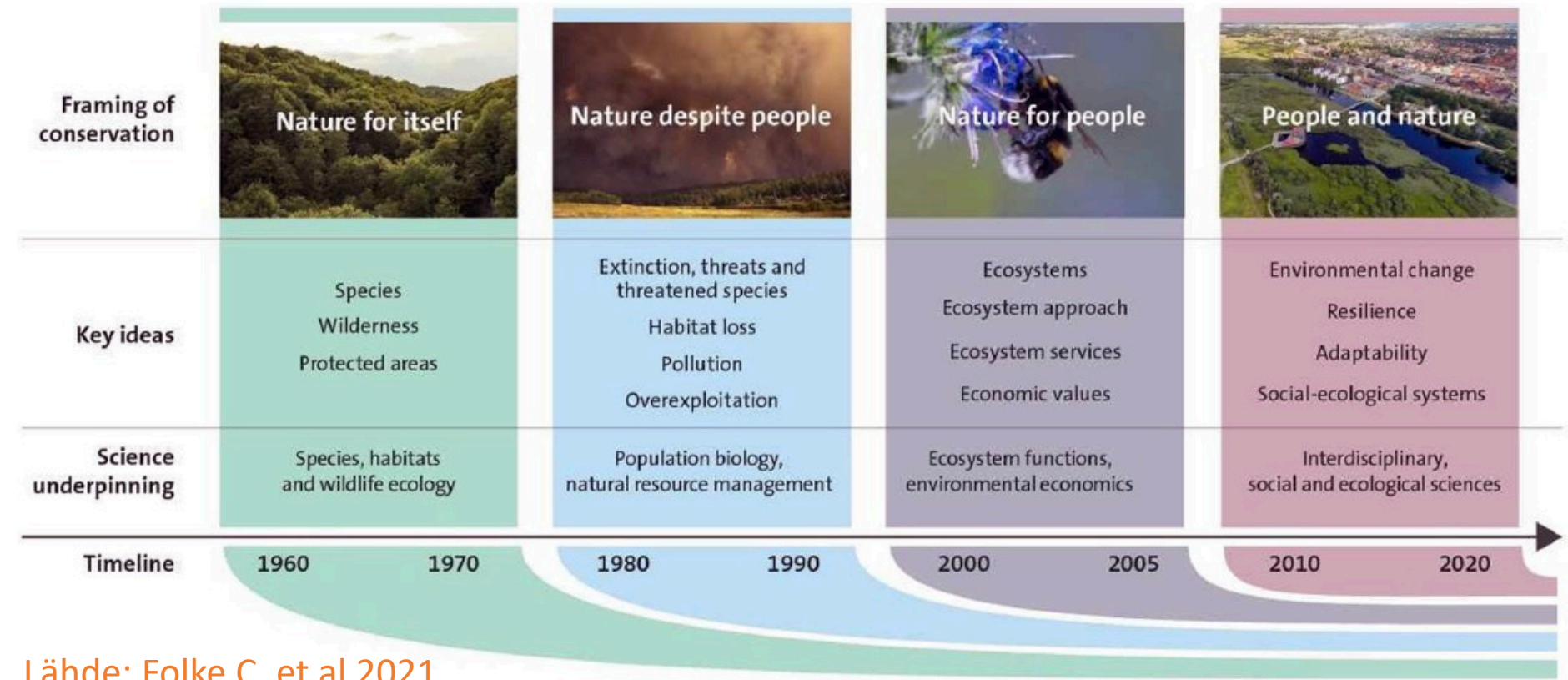
MONTA LUONTOA JA KULTTUURISESTI EHDOLLISTETTUA SUHDETTA

- **VÄITE: LUONTO EI TARVITSE IHMISTÄ, MUTTA IHMINEN TARVITSEE ELÄÄKSEEN LUONTOA!?** GLOBAALIN ETIIKAN NÄKÖKULMASTA IHMISELLÄ ON KASVAVA VASTUU LUONNOSTA. LUONTOKATO, LUONNONKIRJON NOPEA EHTYMINEN EI KORJAUDU ILMAN IHMISTÄ. ELÄMME ANTROPOSEENIA, IHMISEN AIKAA (vrt. NEOSEENI, KAPITALOSEENI)
- IHMISEN JA LUONNON SUHDE ON OLLUT PAIKALLISTA, TIETYISSÄ YMPÄRISTÖSUHTEISSA JA HISTORIAALISESTI MUUTTUVAA. NYT NS. GLOBAL COMMONS UHATTUNA. SUHDE MUUTTUNUT KOKO IHMISKUNTAA VELVOITTAVAKSI.
- BIOLOGINEN JA KULTTUURINEN EVOLUUTIO OVAT KEHITTYNEET SISÄISESSÄ VAIKUTTAMISEN YHTEYDESSÄ, KYTKEYTYNEINÄ  YHTEISEVOLUUTIO
- KULTTUURISEN EVOLUUTION MERKITYS KASVAA KOKO AJAN.

LUONTOSUHTEEMME HALLINNAN KAUDET

- IHMINEN ON PYRKINUT RATKAISEMAAN LUONNONVAROJEN TALOUDELLISESSA HYÖDYNTÄMISEN KÄYTÄNNÖISSÄ ETEEN AVAUTUVAT MAHDOLISUUDET JA ONGELMAT SEN HETKISEN TEKNOLOGISEN OSAAMISEN JA (TIETEELLISEN) TIETÄMYKSEN KEINOIN
- LUONTOSUHTEEMME HALLINNAN JA KORJAUKSEN HISTORIAKAUSIA VOIDAAN JAKSOTTA SEURAAVASTI:
- LUONNONSUOJELU (INSTITUTIONAALINEN) – 1800-LUVULTA ALKAEN
- YMPÄRISTÖNSUOJELU – 1960-LUVULTA ALKAEN
- YMPÄRISTÖPOLITIIKKA – 1970/80-LUVULTA ALKAEN
- KESTÄVÄN KEHITYKSEN POLITIIKKA – 1990-LUVULTA ALKAEN
- PLANETAARINEN (PLANEETTA-) POLITIIKKA – 2010-LUVULTA ALKAEN

LUONNONSUOJELU JA LUONNONVAROJEN KESTÄVÄ KÄYTTÖ OVAT KULKENEET RINNAKKAIN HISTORIALISESTI. MAANTIETEELLISIÄ ALUEITA ON SULJETTU MUILTA KÄYTTÄJILTÄ OMISTUKSEEN TAI HALLINTAAN NOJAUTUEN (NAUTINTOIKEUS) VAIKKAPA FASAANIN METSÄSTYSTÄ VARTEN TAI RAKKAUDESTA LUONNON KAUNEUTEEN. VARSINAINEN LUONNONSUOJELU POLITIIKKANA – LAIN TURVAAMANA SYRJÄÄN LAITTAMISENA ALKOI VASTA 1800-LUVULLA




Lähde: Folke C. et al 2021

Fig. 11 Reconfiguring the human–nature relationship over time (adapted from Mace 2014). Reprinted with permission

LUONTOSUHTTEEN HALLINNAN POLITIIKKAKAUDET	1800- JA 1900-LUKUJEN VAIHDE	1960-LUVULTA ALKAEN	1980-LUVULTA ALKAEN	1990-LUVULTA ALKAEN	2010-LUVULTA ALKAEN
<p>LUONNONSUOJELU: ELONKIRJON, LUONNON TOIMINTA- JA UUSIUTUMISKYVYN SÄILYTTÄMINEN. ARVOKKAIDEN LUONNON-ALUEIDEN JA UHANALAISTEN ELIÖLAJIEN SUOJELU.</p> <p>TIETEET: TUTKIMUSMATKAILIJAT, BIOTIETEET, MAANTIEDE TOIMIJAT: TUTKIJAT, LUONTOHARRASTAJAT, LUONNONSUOJELUJÄRJESTÖT, MAANOMISTAJAT TEKNOLOGIA: LIHASVOIMA, PUUPOHJAINEN, KIVIHIILI, MEKAANINEN, HÖYRYKONEET</p>					
YMPÄRISTÖNSUOJELU					
YMPÄRISTÖPOLITIikka					
KESTÄVÄN KEHITYKSEN POLITIIKKA					
PLANETAARINEN POLITIIKKA					



YMPÄRISTÖNSUOJELUN KAUSI – 1960>

- ESIVAIHEENA YHDYSKUNTIEN YMPÄRISTÖHYGIENIA (MM. KÄYMÄLÄJÄTTEEN KERÄYS. (Laki eräistä naapuruussuhteista (1920), ym.)
- TEOLLISTUMISEN JA KAUPUNGISTUMISEN KIIHTYMINEN TUOTTI HAITALLISIA PÄÄSTÖJÄ YMPÄRISTÖÖN, MIKÄ VAARANSI IHMISTEN TERVEYTTÄ SUORAAN JA YMPÄRISTÖMUUTOSTEN VÄLITYKSELLÄ.
- UUSI HALLINTAKÄYTÄNTÖ MUUTTI MYÖS LUONNONSUOJELUA:
- LUONNONSUOJELUALUEIDEN VARAAMINEN EI ENÄÄ RIITTÄNYT, KOSKA SAASTEET LEVISIVÄT ILMATEITSE JA VESISTÖREITTEJÄ KAIKKIALLE. MAANKÄYTÖN MUUTOKSET (RAKENTAMINEN, VILJELY, KONEELLINEN METSÄTALOUS) SYRJÄYTTIVÄT VILLIÄ LUONTOA.

LUONTOSUHTEEN HALLINNAN POLITIIKKAKAUDET	1800- JA 1900-LUKUJEN VAIHDE	1960-LUVULTA ALKAEN	1980-LUVULTA ALKAEN	1990-LUVULTA ALKAEN	2010-LUVULTA ALKAEN
LUONNONSUOJELU:		LUONNONSUOJELU SUOJELUALUEIDEN ULKOPUOLELLA. LUONNONSUOJELU-OHJELMAT. LUONNONVAROJEN EHTYMISEN EHKÄISY 			
YMPÄRISTÖNSUOJELU: TEOLLISTUNEEN JA KAUPUNGISTUNEEN YHTEISKUNNAN PÄÄSTÖJEN JA YMPÄRISTÖKUORMITUKSEN VÄHENTÄMINEN. PPP – SAASTUTTAJA JA KÄYTTÄJÄ MAKSA. TIETEET: INSINÖÖRITIEDEET, LÄÄKETIEDE, YMPÄRISTÖHYGIENIA, KEMIA, LIMNOLOGIA TOIMIJAT: YMPÄRISTÖHALLINTO ERI TASOILLA, YMPÄRISTÖJÄRJESTÖT TEKNOLOGIA: TEOLLISET JÄRJESTELMÄT, PIIPUNPÄÄ- TEKNOLOGIA, PROSESSIKOHTAISET SUODATTIMET, PUMPUT, ANTURIT					
YMPÄRISTÖPOLITIIKKA					
KESTÄVÄN KEHITYKSEN POLITIIKKA					
PLANETAARINEN POLITIIKKA					

YMPÄRISTÖ KAIKESSA POLITIIKASSA – 1980>

- YMPÄRISTÖNSUOJELU OLI ONGELMIEN JÄLKIKÄTEEN KORJAUSTA JA SEKTORIKOHTAISTA (ILMANSUOJELU, VESIENSUOJELU, MELUNTORJUNTA, JÄTEHUOLTO)
- YMPÄRISTÖONGELMIIN PITI VARAUTUA ETUKÄTEEN ENNAKOIMALLA JA ARVIOIMALLA YMPÄRISTÖVAIKUTUKSIA ERI POLITIIKKALOHKOILLA (LIIKENNE, ENERGIA, RAKENTAMINEN, TKAAVOITUS, KOULUTUS, TEOLLINEN TUOTANTO, LUONNONVAROJEN HYÖDYNTÄMINEN ...)
- YMPÄRISTÖPOLITIIKKA MUIDEN POLITIIKKALOHKOJEN RINNALLE. YMPÄRISTÖMINISTERIÖT JA YMPÄRISTÖHALLINTO KAIKILLE HALLINNON TASOILLE. MUUTTI LUONNON- JA YMPÄRISTÖNSUOJELUN

LUONTOSUHTEN HALLINNAN POLITIIKKAKAUDET	1800- JA 1900-LUKUJEN VAIHDE	1960-LUVULTA ALKAEN	1980-LUVULTA ALKAEN	1990-LUVULTA ALKAEN	2010-LUVULTA ALKAEN
LUONNONSUOJELU:		LUONNONSUOJELU SUOJELUALUEIDEN ULKOPUOLELLA. LUONNONSUOJELUOHJELMAT · LUONNONVAROJEN EHTYMISEN EHKÄISY	LUONNONVAROJEN KESTÄVÄ KÄYTTÖ, ELINKAARET, MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU, MAISEMANHOITO. KULTTUURIHISTORIAALLISET KOHTEET		
YMPÄRISTÖNSUOJELU:		PUHDAS TEKNOLOGIA, BAT, AINEVIRTOJEN MINIMOINTI JA HALLINTA, HAPPAMOITUMISEN EHKÄISY, KRIITTINEN KUORMITUS 			
YMPÄRISTÖPOLITIikka: YMPÄRISTÖMINISTERIÖT, ALUEELLISET JA KANSAINVÄLISET YMPÄRISTÖJÄRJESTÖT, TEOLLISEN YHTEISKUNNAN EKOLOGINEN MODERNISAATIO, HYVINVOINTIA EDISTÄVÄT YMPÄRISTÖT. YMPÄRISTÖNÄKÖKULMA KAIKKEEN POLITIIKKAAN, YVA TIETEET: YHTEISKUNTATIEEELLINEN YMPÄRISTÖTUTKIMUS, YMPÄRISTÖTALOUSTIEDE, MONITIEEISYYS, TOIMIJAT; PUOLUEET, KOMITEAT, ELINKEINOELÄMÄN JÄRJESTÖT, KULUTTAJAJÄRJESTÖT, TEKNOLOGIA: ENERGIATEKNOLOGIAN JA -JÄRJESTELMIEN KEHITYS. YDINENERGIA					
KESTÄVÄN KEHITYKSEN POLITIIKKA					
PLANETAARINEN POLITIIKKA © Sauli Rouhinen/Ekosäätiö 2020					

KESTÄVÄ KEHITYS – KANSAINVÄLINEN POLITIIKKAKAUSI – 1990-luvulta>

- IHMISKUNNAN VÄESTÖMÄÄRÄN JA AINEELLISEN TALOUDEN (LÄPIVIRTAUSTALOUS) VALTAVAN NOPEA JA JATKUVA KASVU
- MAIDEN JA MAANOSIEN TYÖNJAON, KEHITYSEROJEN JA ERIARVOISUUDEN KASVU
- IHMISKUNNAN YHTEINEN TULEVAISUUS HUOLENA – VASTUUHORIZONTIN LAAJENNUS MAANTIETEELLISESTI JA YLISUKUPOLVISEKSI
- RION (1992) KESTÄVYYSSITOUMUKSET. ”YHTEINEN, MUTTA JAETTU VASTUU” – RIKKAAT TEOLLISUUSMAAT SYYTETTYJEN PENKILLE

LUONTOSUHTEEN HALLINNAN POLITIIKKAKAUDET	1800- JA 1900-LUKUJEN VAIHDE	1960-LUVULTA ALKAEN	1980-LUVULTA ALKAEN	1990-LUVULTA ALKAEN	2010-LUVULTA ALKAEN
LUONNONSUOJELU:		LUONNONSUOJELU SUOJELUALUEIDEN ULKOPUOLELLA. LUONNONSUOJELUOHJELMAT. LUONNONVAROJEN EHTYMISEN EHKÄISY	LUONNONVAROJEN KESTÄVÄ KÄYTTÖ, ELINKAARET, MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU, MAISEMANHOITO. KULTTUURIHISTORIAALLISET KOHTEET	BIODIVERSITEETTISOPIMUS; METSÄPERIAATTEET; AAVIKOITUMIS- JA KOSTEIKKOSOPIMUKSET; ALKUPERÄISKANSAT	
YMPÄRISTÖNSUOJELU:			PUHDAS TEKNOLOGIA, BAT, AINEVIRTOJEN MINIMOINTI JA HALLINTA, HAPPAMOITUMISEN EHKÄISY, KRIITTINEN KUORMITUS	OTSONIKERROKSEN SUOJELU; ILMASTOSOPIMUS; EKOTEHOKKUUS JA FAKTORIAJATTELU (F4, F10), MIPS. EKOLOGINEN JALANJÄLKI	
YMPÄRISTÖPOLITIikka:				YMPÄRISTÖOHJELMAT; SEKTORISTRATEGIAT JA YHDISTETTY ILMASTO- JA ENERGIAPOLITIikka; EKOTEHOKKUUS; YMPÄRISTÖMERKINNÄT JA -STANDARDIT. PÄÄSTÖKAUPPA	
<p>KESTÄVÄN KEHITYKSEN POLITIikka: YHDISTETTY YMPÄRISTÖ- JA KEHITYSPOLITIikka MAAPALLOISTU-NEIDEN LUONNONVARA-, YMPÄRISTÖ- JA OIKEUDENMUKAISUUSKRIISIEN RATKAISEMISEKSI. YLISUKUPOLVINEN POLITIikkaHORISONTTI. GLOBAALIN VASTUUN ETIikka, MAHDOLLISUUS IHMISARVOISEEN ELÄMÄÄN LUONNON RAJOISSA. SOLIDAARISUUS. YMPÄRISTÖJÄRJESTÖJEN KANSAINVÄLISTYMINEN. KESTÄVÄN KEHITYKSEN SITOUMUKSET JA HUIPPUKOKOUKSET.</p>					
<p>TIETEET: KEHITYSTUTKIMUS, ILMASTOTIETEET, EKOLOGINEN TALOUSTIEDE, TIETOJENKÄSITTELYTIETEET, KAUKOKARTOITUS, AVARUUSTEKNOLOGIA</p>					
<p>TOIMIJA: YK, SEN JÄRJESTÖT JA OHJELMAT, SOPIMUSSIHTEERISTÖT, HALLITUKSET, ALUEELLISET ORGANISAATIOIOT JA OHJELMAT, EU,</p>					
PLANETAARINEN POLITIikka					



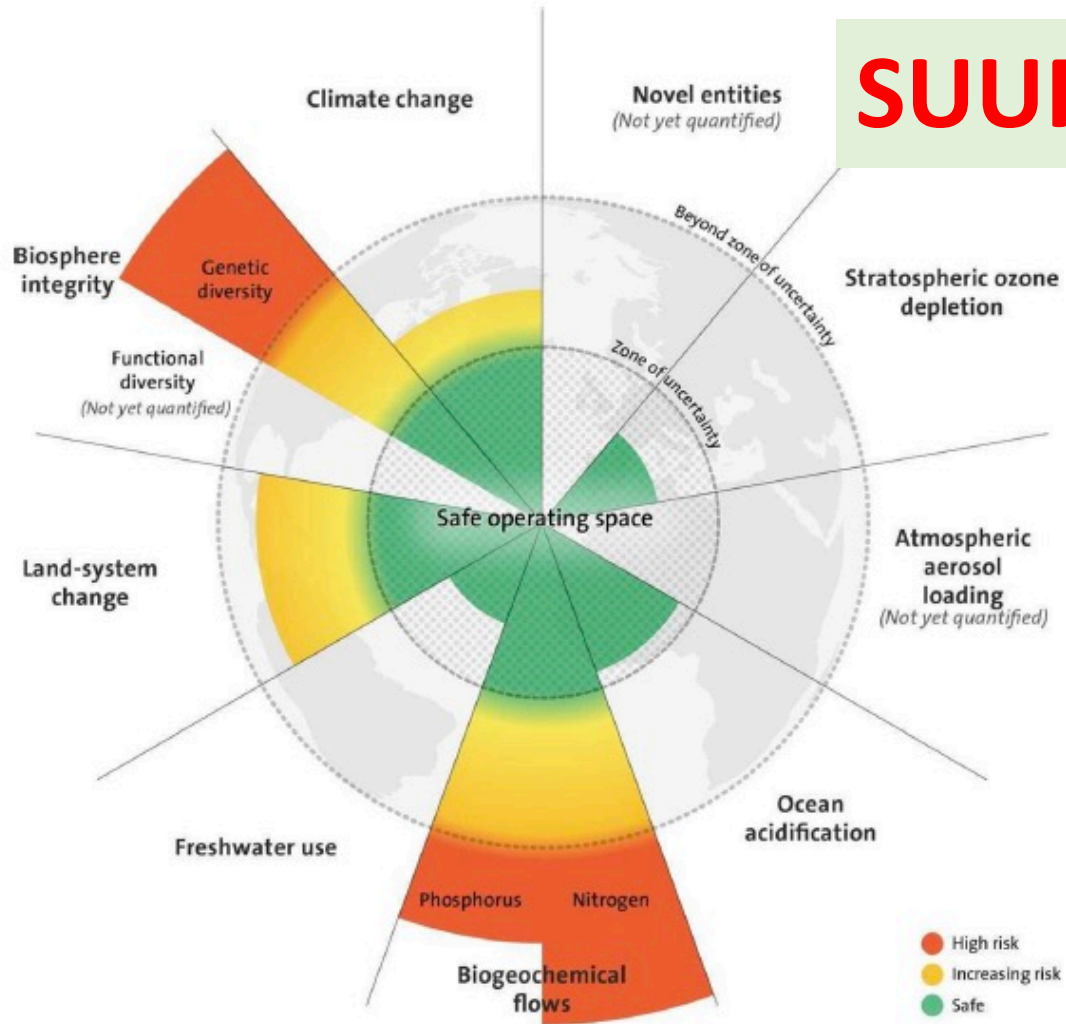
ANTROPOSEENI ja PLANETAARISEN POLITIIKAN VÄLTTÄMÄTTÖMYYS

- 2000-LUVULLA ON SELVINNYT, ETTEI IHMISKUNNAN AIHEUTTAMIIN MAAPALLONLAAJUISIIN ONGELMIIN: ILMASTONMUUTOS, LUONTOKATO, MERIEN SAASTUMINEN, LUONNONALUEIDEN SUPISTUMINEN, VÄESTÖMÄÄRÄN KASVU JA IKÄRAKENTEEN VINOUTUMINEN, JNE. RIITÄ ENTISET SÄÄTELYJÄRJESTELMÄT.
- TARVITAAN PLANETAARISTA (PLANEETTA-) POLITIIKKA.
- IHMISKUNNAN JA SEN LUONTOSUHTEEN TULEVAISUUS ON TÄYSIN RIIPPUVAINEN MEISTÄ KAIKISTA. MEIDÄT ON OSALLISTETTU – OLEMME OSALLISUUSVASTUUSSA – EI KAIKESTA, MUTTA KYVYKKYYTEMME MITASSA.

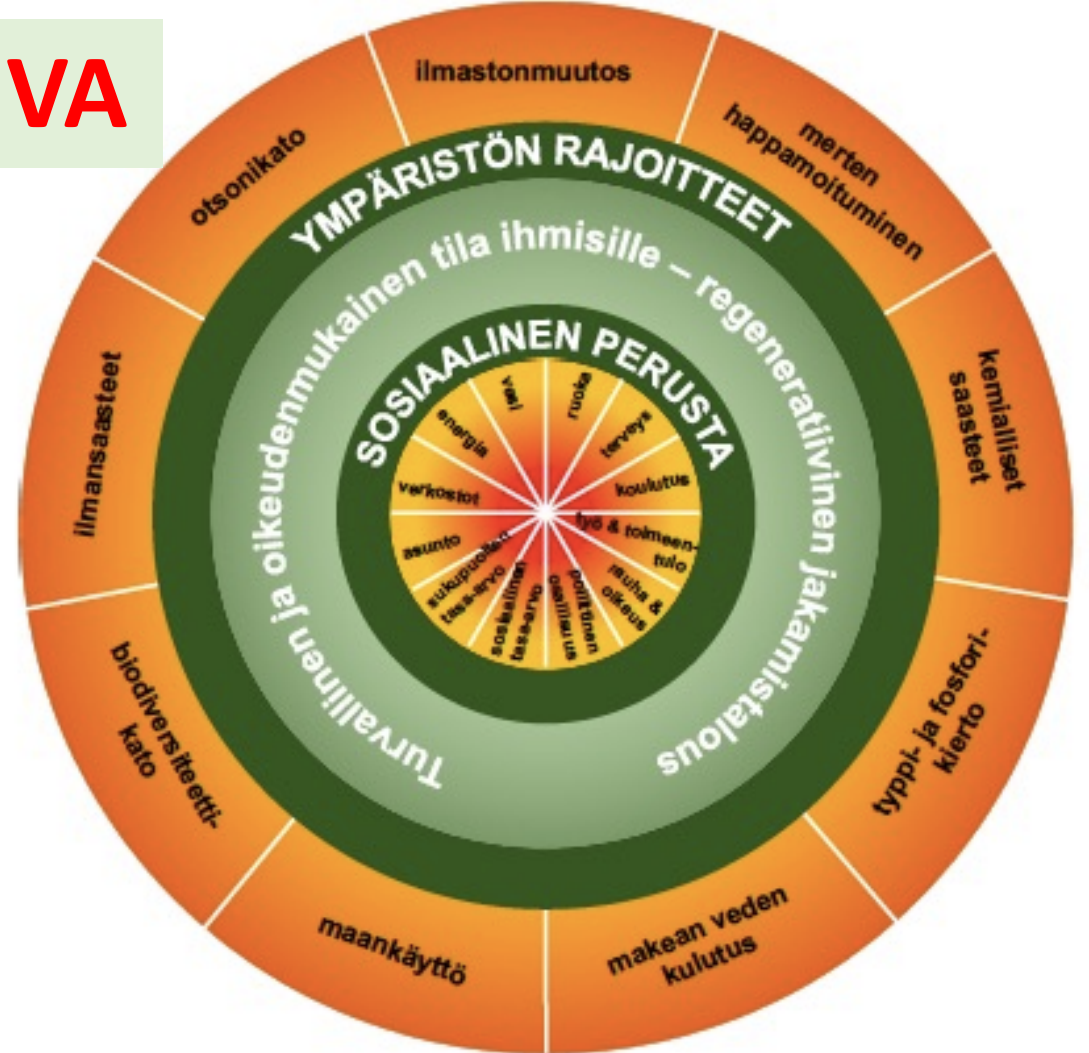
LUONTOSUHTEEN HALLINNAN POLITIIKKAKAUDET	1800- JA 1900-LUKUJEN VAIHDE	1960-LUVULTA ALKAEN	1980-LUVULTA ALKAEN	1990-LUVULTA ALKAEN	2010-LUVULTA ALKAEN
LUONNONSUOJELU: ELONKIRJON JA EKOSYSTEEMIPALVELUIDEN TURVAAMINEN		LUONNONSUOJELU SUOJELUALUEIDEN ULKOPUOLELLA. LUONNONSUOJELUOHJELMAT. LUONNONVAROJEN EHTYMISEN EHKÄISY	LUONNONVAROJEN KESTÄVÄ KÄYTTÖ, ELINKAARET, MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU, MAISEMANHOITO. KULTTUURIHISTORIAALLISET KOHTEET	BIODIVERSITEETTISOPIMUS; METSÄPERIAATTEET; AAVIKOITUMIS- JA KOSTEIKKOSOPIMUKSET; ALKUPERÄISKANSAT	PLANETAARISET KYNNYSARVOT; EKOSYSTEEMIPALVELUT; EKOSYSTEEMIEN RESILIENSSI; IPBES; ENNALLISTAMINEN; LUONNON TERVEYS-VAIKUTUKSET; WORLD ECOLOGY. 6. SUKUPUUTTOAALLON EHKÄISY
YMPÄRISTÖNSUOJELU: HAITALLISTEN PÄÄSTÖJEN EHKÄISEMINEN			PUHDAS TEKNOLOGIA, BAT, AINEVIRTOJEN MINIMOINTI JA HALLINTA, HAPPAMOITUMISEN EHKÄISY, KRIITTINEN KUORMITUS	OTSONIKERROKSEN SUOJELU; ILMASTOSOPIMUS; EKOTEHOKKUUS JA FAKTORIAJATTELU (F4, F10), MIPS. EKOLOGINEN JALANJÄLKI	KIERTOTALOUS; TEOLLINEN EKOLOGIA; VIHREÄ KEMIA; HIILINEUTRAALISET ENERGIAMUODOT; ENERGIÄKÄÄNNE
YMPÄRISTÖPOLITIIKKA: KAIKKIEN YHTEISKUNTA; ELINYMPÄRISTÖJEN ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN				YMPÄRISTÖOHJELMAT; SEKTORISTRATEGIAT JA YHDISTETTY ILMASTO- JA ENERGIAPOLITIIKKA; EKOTEHOKKUUS; YMPÄRISTÖMERKINNÄT JA -STANDARDIT. PÄÄSTÖKAUPPA	POLITIIKKAJOHDONMUKAISUUS; EKOSOSIAALISESTI KESTÄVÄT KAUPUNGIT; KESTÄVÄT ELÄMÄNTAVAT; YRITYSTEN YHTEISKUNTAVASTUU. EKOLOGINEN KÄDENJÄLKI; KESTÄVÄN KEHITYKSEN BUDJETOINTI
KESTÄVÄN KEHITYKSEN POLITIIKKA: KANSAINVÄLISTEN KEHITYSEROJEN TASAAMINEN; KETÄÄN EI JÄTETÄ!					GLBAAALIT KEKE-TAVOITTEET, DONITSITALOUS; KESTÄVYYSMUUTOSTEN HALLINTA. GREEN DEAL. HIILINEUTRAALI TEKNOLOGIA. EKOLOGINEN JÄLLEENRAKENNUS 
PLANETAARINEN POLITIIKKA: IHMISKUNNAN TALOUDENPIDON JA HYVINVOINNIN TURVAAMINEN MAAPALLON EKOLOGISTEN JÄRJESTELMIEN PITKÄN AIKAVÄLIN TUOTTO- JA UUSIUTUMISKYVYN (RESILIENSSI) RAJOISSA. VIHELIÄISET YMPÄRISTÖONGELMAT. NOOSFÄÄRI; ANTROPOSEENI/KAPITALOSEENI – IHMISEN/KAPITALISMIN AIKAKAUSI: IHMISEN JA TALOUSJÄRJESTELMÄN VASTUU. REILU KESTÄVYYSSIIRTYMÄ. SIVILISAATIOIDEN VUOROPUHELU. TEKOÄLY, DIGITALISAATIO, ROBOTIIKKA.					
TIETEET: (V.Vernadski, T. de Jardin, Pekka Kuusi) KESTÄVYYSTIEDE, FILOSOFIA, MAAILMANPOLITIIKKA, TEKNOSYSTEEMIN JA EKOSYSTEEMIN YHTEISTUTKIMUS. TOIMIJAT: HALLITUKSET, KANSAINVÄLISET JÄRJESTÖT, USKONNOLLISET JOHTAJAT, TIEDEYHTEISÖ					



SUURI KUVA



TURVALLISEN TOIMINTATILAMME KYNNY SARVOT
(Folke ym. 2021)



DONITSITALOUS
Kate Raworth



MITEN TARVITTAVA SUURI MUUTOS – TRANSFORMAATIO – KESTÄVYYSSIIRTYMÄ SAADAAN AIKAAN? LÄHDE: Folke et al 2021) TIEDE, TEKNOLOGIA, TOIMIJAT, HALLINTA- MALLIT?

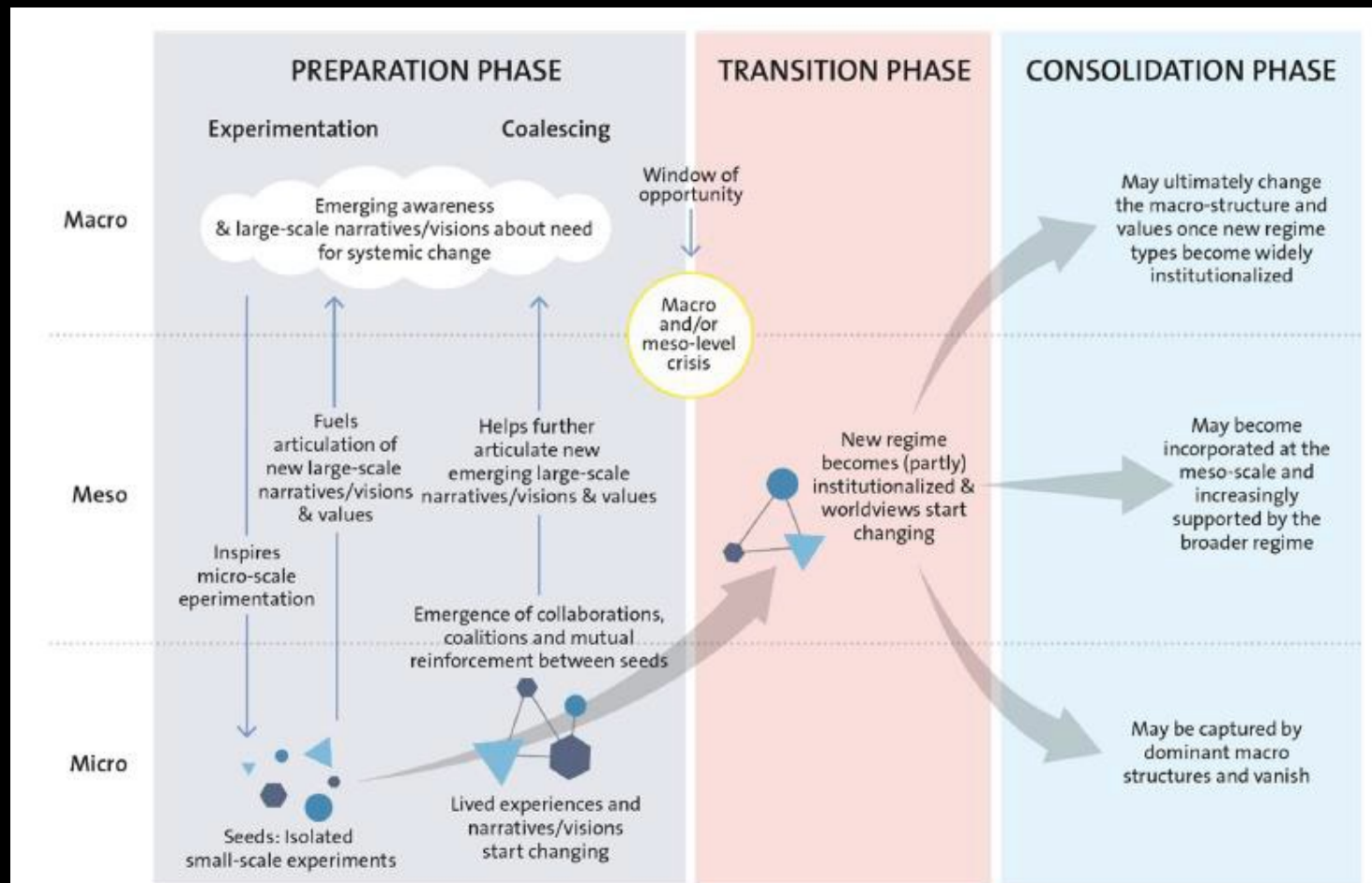
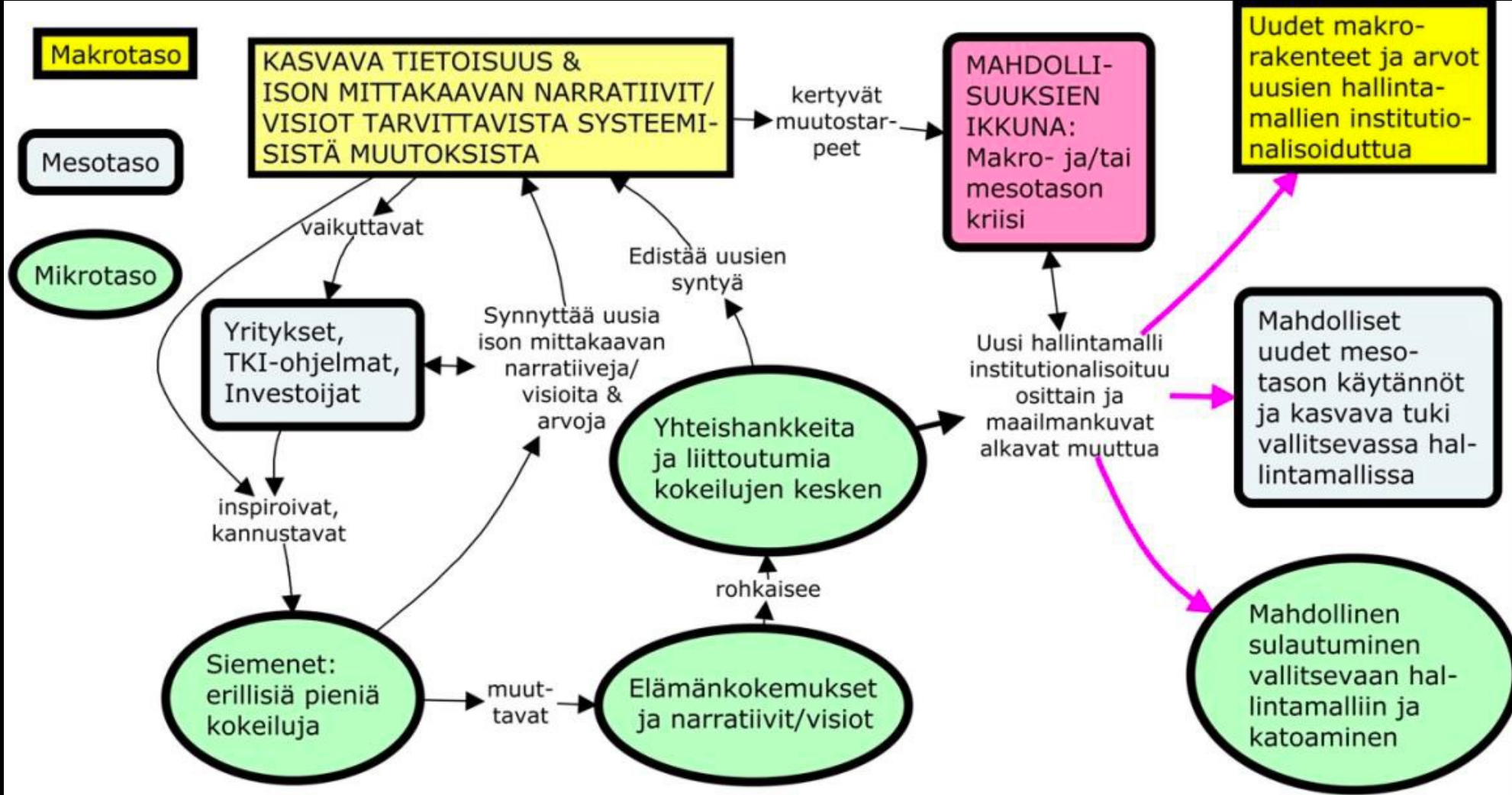


Fig. 9 The transformation process. A social innovation, a seed, matures to the extent that the initiative becomes *prepared for change*. And when change happens, when the *window-of-opportunity* unlocks at broader levels of governance, often in relation to a shock or disturbance, the new initiative can be skilfully *navigated through the window and transitioned* into a new development pathway, making it possible to transform the governance system and start *building resilience of the new situation* and taking it to scale (based on Olsson et al. 2004, Geels et al. 2002 and adapted from Pereira et al. 2018b). Reprinted with permission

VALMISTELUVAIHE

TRANSITIOVAIHE

VAKIINTUMISVAIHE

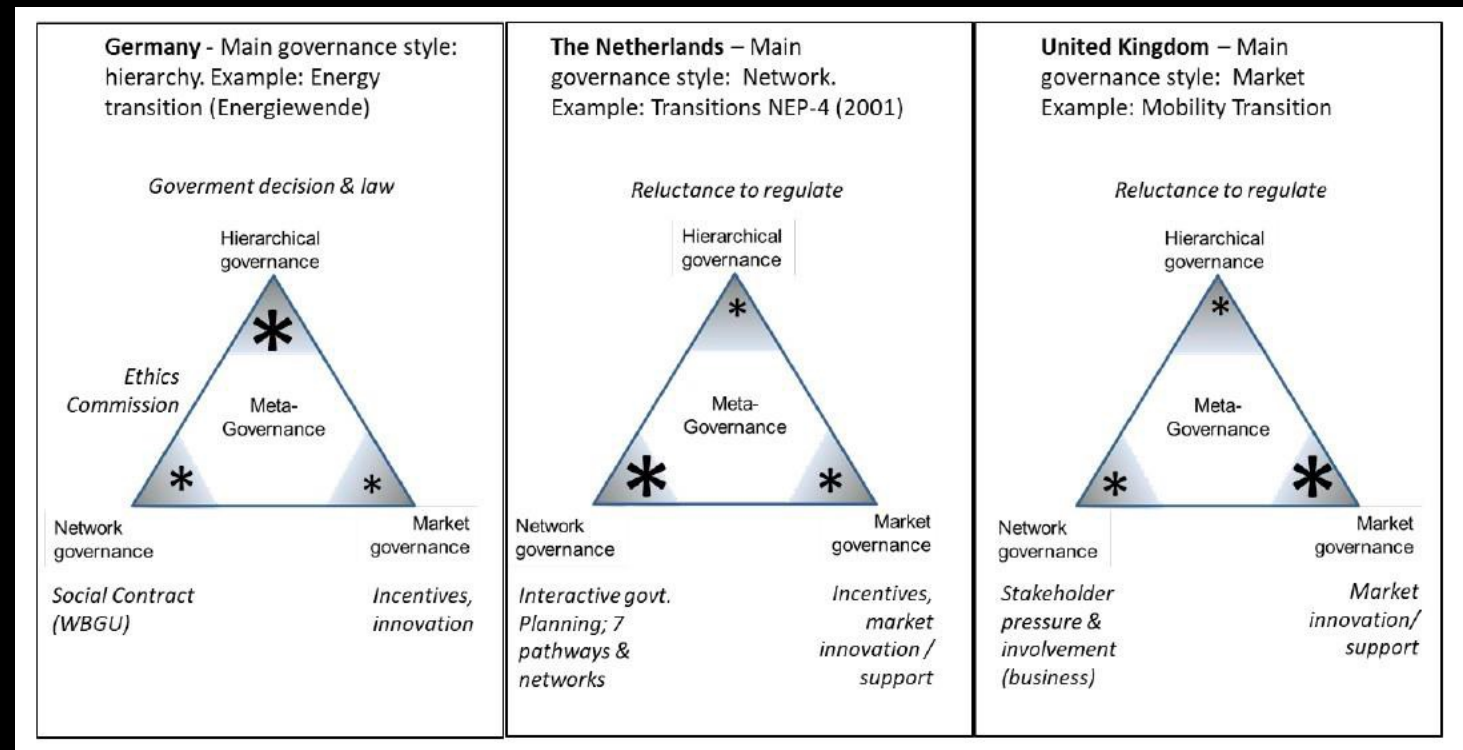


Käsitekartta: Transformaatioprosessi.
Lähde: Folke et al. 2021 mukailen

(c) Sauli Rouhinen 2022

**MAAPALLONLAAJUISTEN
 ONGELMIEN (LUONTOTUHO,
 ILMASTONMUUTOS) GLOBAALIIN
 HALLINTAAN TARVITAAN
 SIVILISAATIOIDEN JA HALLINTAMALLIEN
 EROJA HUOMIOIVAA LÄHESTYSMISTAPAA.
 MULTIGOVERNANCE (Louis Meulemann)
 OTTAA HUOMIOON NÄMÄ EROT. "COMMON BUT
 DIFFERENTIATED GOVERNANCE". EI NIIN,
 ETTÄ YKSI HALLINTAMALLI SOPISI
 KAIKILLE. NYKYISEN "COMMON BUT
 SHARED RESPONSIBILITY" SIJAAN. (Rion julistus 1992)**

METAHALLINTAMALLI?



**HYBRIDIMALLI SUOMESSA? KAIKKI PERUSHALLINTAMALLIT
 YHTÄ PAINOKKAITA JA MAHDOLLISIA? (SÄÄDÖSOHJAUS,
 MARKKINAOHJAUS, YHTEISKUNTASOPIMUKSET,
 SITOUMUKSET)**

EKOSÄÄTIÖN SEURAAVA HANKE: IHMISEN ELOONJÄÄMISOPPI 2.0

- EKOSÄÄTIÖ VAALII JA EDELLEEN KEHITTÄÄ *PEKKA KUUSEN* IHMISKUNTAPOLIITTISTA AJATTELUA. IHMISKUNPAPOLIITTINEN PERINTÖ KUVATTU KIRJOISSA TÄMÄ IHMISEN MAAILMA (1982) JA IHMISEN ELOONJÄÄMISOPPI – PIENI ALKEISKIRJA (1991).
- EKOSÄÄTIÖ PERUSTETTIIN V. 1992. KOTISIVU WWW.EKOSAATIO.FI
- JOITAIN TOIMINNAN TEEMOJA:
 - KESTÄVYYSVANHIMMAT – SUSTAINABILITY ELDERS (YLISUKUPOLVINEN KESKUSTELU NUORTEN KANSSA – OPPILAITOKSET)
 - LUONNONTUHOONNAN KANSAINVÄLINEN KRIMINALISOINTI (STOP ECOCIDE)
 - SYKSYISET TEEMALUENTOSARJAT – 4 TILAISUUTTA
 - KUMPPANUUKSIEN RAKENTAMISTA JA VERKOTTUMISTA (AVOIN TARJOUS!)

